

**Muhasebei umumiye kanununa müzeyyel 1/874 numaralı  
kanun lâyihası ve Divanı muhasebat, Maliye ve Bütçe  
encümenteri mazbataları**

*T. C.*

*Başvekâlet*

*Kararlar müdürlüğü*

*Sayı : 6/3593*

*16 - XII - 1933*

**B. M. M. Yüksek Reisliğine**

1050 sayılı muhasebei umumiye kanununa zeylen Maliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 9-XII-933 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte Yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

**Başvekil**

*İsmet*

**Esbabı mucibe**

Bütçe esaslarından başlıcası ve en mühimmi hiç şüphesiz ki tevazündür. Bütçelerde tevazünün temin etmek tahsisat fevkinde taahhüdata girişilmesini menetmekle mümkündür. Malî intizamın salim bir tarzda cereyanını behemehal görmek arzusunda bulunan Yüksek Meclis, muhasebei umumiye kanunumuzla bilhassa 50 inci maddenin ilk fıkrasile (Vekillerin bütçe ile verilen tahsisattan fazla taahhüdat ve sarfiyatta bulunamayacaklarına) dair hüküm vazedilmek suretile bu arzularını ızhar buyurmuşlardır.

Bununla beraber taahhülle alâkadar olan zevatın mesuliyetlerinin şekil ve derecesi hakkında kanunda bir kayıt bulunmamış ve bu itibarla sarfiyat yapılmadıkça taahhüdata ait evrak ve muamelât Divanı muhasebatın tetkik ve murakabesinden geçmemekte bulunmuş olmasına binaendir ki gösterilen bütün itina ve yapılan takyitlere rağmen zaman zaman bu emri kanunî hilâfına taahhüde girişildiğine ve bu suretle Hazineye karşı emri vaki şeklinde bir çok borç tahmil ve husumet tevcih edilmiş olduğuna şahit oluyoruz. Bu yüzden tahaddüs eden ve mahkeme ilâmlarile Hazineye tahmil ettirilen külfetler bizzarur mahkûmunbih borçlar tertibinden eda edilmekte veya 1932 bütçe kanununun 11 inci maddesinde olduğu gibi istisnâî hükûmler vaz ve tedbirler alınmak suretile itfa çareleri aranılmaktadır. Beklenilmeyen bu gayri tabii hadisata nihayet vermek ve Devlet namına yapılacak taahhüdatın salim bir tarzda cereyanını temin edebilmek için âmiri italarla alâkadar tahakkuk memurlarının ayrı ayrı ve şahsan masuliyetlerini tayin eden bir müeyyideye lüzum bulunduğu için bağlı kanun lâyihası kaleme alınmıştır.

**Divanı muhasebat encümeni mazbatası**

*T. B. M. M.*  
*Di. M. encümeni*  
*Karar No. 3*  
*Esas No. 1/824*

19 - IV - 1934

**Yüksek Reisliğe**

1050 sayılı muhasebei umumiye kanununa tezyil edilmek üzere Başvekâletin 16 - XII 1933 tarih ve 6/3593 numaralı tezkeresile Meclisi Âliye takdim kılman kanun lâyihası encümenimize havale edilmekle tetkik ve müzakere edildi:

Kanun lâyihasına bağlı esbabı mucibede serdolunan mütaleaya encümenimizce de iştirak edilerek kanun lâyihası aynen kabul edilmiş ve havalesi mucibince Maliye encümenine tevdi kılınmak üzere Yüksek Reisliğe takdimine ka-

rar verilmiştir.

|                   |              |                   |
|-------------------|--------------|-------------------|
| Di. Mu. En. Reisi | M. M.        | Kâtip             |
| Niğde             | Kırşehir     | Yozgat            |
| <i>Faik</i>       |              | <i>Sungur</i>     |
| Aza               | Aza          | Aza               |
| Çankırı           | Ankara       | İstanbul          |
| <i>Rifat</i>      | <i>Hasan</i> | <i>Hayrullah</i>  |
| Aza               | Aza          | Aza               |
| Giresun           | Kütahya      | Samsun            |
| <i>A. Şevket</i>  | <i>Ömer</i>  | <i>Ruşeni</i>     |
|                   |              | <i>Abdülkadir</i> |

**Maliye encümeni mazbatası**

*T. B. M. M.*  
*Maliye encümeni*  
*Karar No. 32*  
*Esas No. 1/824*

16 - V - 1934

**Yüksek Reisliğe**

1050 numaralı muhasebei umumiye kanununa tezyil edilmek üzere Başvekâletin 16 - XII - 1932 tarih ve 6/3593 numaralı tezkeresile Yüksek Meclise takdim edilip encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası ile esbabı mucibesi Maliye vekili ve müsteşarı Beyler hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Bütçe ile verilen tahsisattan fazla taahhüt ve sarfiyatta bulunulması muhasebei umumiye kanunile sarahaten menedilmiştir. Ancak taahhütlerle alâkadar memurların mesuliyet derecelerinin tamamen tayin edilmemiş olması ve sarfiyat yapılmadıkça taahhütlere ait evrak ve muamelelerin Davanı muhasebata gelmemesi memnuiyet hilâfına taahhütlerin kablessarf önüne geçilememesine ve bilâhare bir emri vaki halinde Hazineye borç tahakkuk etmesine ve bunların tediyesi için de istisnâ hükümler konulmasına meydan vermektedir. Bu hallerin önüne geçmek için bu işlerle alâkalı âmiri italarla tahakkuk memurların şahsan zaman mesuliyet-

lerini tayin edici hükümler konulmak icap etmiş ve lâyiha bu maksatla tanzim ve sevk edilmiştir.

Encümenimiz esbabı mucibeyi varit ve lâyihadaki metinleri muvafık bularak aynen kabul etmiştir. Ancak hususî mezuniyetlerle ati senelere sari olarak yapılan mukavelelerin her seneye ait tahsisatın taallük ettiği seneler bütçesinin tanziminde nazarı itibare alınması ve ihmal edenler için cezaî hükümler konulması encümenimizce muvafık görülmüş, birinci maddede bir fıkra ilâve edilmiştir.

Bundan evvel encümenimize havale olunup dört unsur halinde mütalea olunarak o suretle tedvin edilen vergi bakayasının tasfiyesine ve mükelleflere bazı kolaylıklar gösterilmesine dair olan kanunun müruru zaman maddelerinin daimî hükümleri ihtiva eden muhasebei umumiye kanununa ilâvesi muvafık görülmüştür.

Filhakika masraflara ait müruru zaman hükümü muhasebei umumiye kanununda mevcut ol-

duğu halde varidat müruru zamanı ya hususî kanunlarında tasrih edilmekte veya muhasebei umumiye kanununa göre sakit kalarak umumî hükümlere tâbi olup olmayacağı üzerinde münakaşalar yapılmaktadır.

Encümenimiz bu ihtilâfları sarîh mahiyette halleder şekilde teklifleri tadil etmiş ve muhasebei umumiye kanununun varidat kısmında 44 üncü maddeyi ilâve etmiştir.

Divanı muhasebat kanunile muhasebei umumiye kanununun mütenazır olmasını teminen avansları verdiren dairelerin sarfiyatı katıye evrakını celp ve muhasibe teslim etmeyen âmirlerin mesuliyeti iştiraklerine dair yeni Divanı muhasebat kanununa bir hüküm ilâve edilmiştir. Bu hüküm muhasebei umumiye kanununun 88

inci maddesine de ilâve edilmek suretile madde tadil olunmuştur.

Hükûmetin üçüncü maddesi dördüncü ve dördüncü maddesi beşinci madde olarak kabul olunmuştur.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine verilmeğe üzere Yüksek Reisliğe takdim kıldırdı.

| Maliye En. Reisi | M. M.              | Kâtip        |
|------------------|--------------------|--------------|
| Gümüşane         | Isparta            | Aydın        |
| <i>H. Fehmi</i>  | <i>Kemal Turan</i> | <i>Adnan</i> |
| Aza              | Aza                | Aza          |
| Diyarbakır       | İçel               | Kastamonu    |
| <i>Zülfü</i>     | <i>Emin</i>        | <i>Refik</i> |
| Aza              | Aza                | Aza          |
| Urfa             | İstanbul           | İzmir        |
| <i>Bahçet</i>    | <i>Hamdi M.</i>    | <i>Kâmil</i> |

### Bütçe encümeni mazbatası

*T. B. M. M.*

*Bütçe encümeni*

*M. No. 157*

*Esas No. 1/824*

13 - VI - 1934

### Yüksek Reisliğe

Muhasebei umumiye kanununa zeylen tanzim olunup Başvekâletin 16 - XII - 1933 tarih ve 6/3593 numaralı tezkeresile Yüksek Meclisin tasvibine arzolan kanun lâyihası Maliye encümeni mazbatasile birlikte encümenimize tevdi edilmekle Maliye Vekili Beyin huzur ile okundu ve konuşuldu.

Tahsisat harici sarfiyattan dolayı âmiri ita-larla tahakkuk vazifesile mükellef olan memurların mesuliyeti hakkında Hükûmetçe hazırlanan bu lâyiha esas itibarile encümenimizce de muvafık görülmüştür.

Tadil dolayısıyla Maliye encümeni tarafından mezkûr kanunda Hükûmetin teklifine bazı tadiller ilâve edilmiştir. Muhasebei umumiye kanununda bazı değişiklikler icrasına encümenimiz de kani olup ancak bunun müzakere esnasında hazır bulunan Maliye vekili Bey tarafından dahi izah

edildiği ve hile Hükûmetçe bu yolda esaslı ve umumî tetkikler yapılarak bunların ayrıca bir lâyiha ile Büyük Meclise sevki münasip olacağı mütalea olunarak Hükûmetin teklifi aynen kabul edilmiş ve yalnız ikinci maddede cüzî bir tadil yapılmıştır.

Bu esasa göre hazırlanan lâyiha müstacelen müzakere olunmak üzere Umumî heyetin tasvibi-ne arz olunur.

| Reis               | Reisvekili      |                  |                  |
|--------------------|-----------------|------------------|------------------|
| Burdur             | Isparta         | Bursa            | Elâziz           |
| <i>M. Şeref</i>    | <i>Mükerrem</i> | <i>Dr. Galip</i> | <i>H. Tahsin</i> |
| Erzurum            | Erzurum         | İzmir            | Giresun          |
| <i>Aşam</i>        | <i>Aziz</i>     | <i>Kâzım</i>     | <i>Kâzım</i>     |
| Konya              | Kırklareli      |                  | Yozgat           |
| <i>A. Muzaffer</i> | <i>M. Nahit</i> |                  | <i>S. Sırrı</i>  |
| Kırklareli         |                 | Manisa           |                  |
| <i>Şevket</i>      |                 | <i>M. Turgut</i> |                  |

## HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*1050 numaralı muhasebei umumiye kanununa müzeyyel kanun lâyihası*

**MADDE 1** — 1050 numaralı muhasebei umumiye kanununun 50 nci maddesinin ikinci fıkrası ile 51 ve 52 nci maddeleri hükümleri ve 48 inci madde ile mevzu istisnalar haricinde Devlet namına her hangi bir taahhüde girişilmeden evvel tahakkuk memurları seneleri bütçesinde kendi daire ve kıtası için ayrılmış tahsisat mevcut ve kifayet edecek miktarda olup olmadığını tetkik ve âmiri itaya tahriren bildirmeğe ve âmiri italar da bunu aramağa mecburdurlar. Kâfi derecede tahsisat temin edilmedikçe taahhüt evrakı tanzim olunamaz ve mukaveleye girilemez.

**MADDE 2** — Tahsisat mevcut olmadığı birinci madde mucibince âmiri itaya tahriren bildirilmemesi veya tahsisat yok iken mevcutmuş gibi gösterilmesi sebebiyle her hangi bir taahhüde girişilmesi halinde tahakkuk memurları doğrudan doğruya ve şahsen mesul tutulurlar. Tahsisat olmadığı âmiri itaya tahriren bildirilmesine rağmen veya âmiri itaca tahsisat olup olmadığı araştırılmasına lüzum görülmeden girişilen taahhütlerden doğan şahsî mesuliyet âmiri itaya racidir. Bu suretle tahsisat harici yapılan taahhüdât neticesinde tediyat vukubulmuş ise kanunen muhasibi mesule teveccüh eden mesuliyette âmiri ita ve tahakkuk memurları da müşterektirler.

Birinci fıkradaki tahakkuk memurlarile ikinci derece âmiri itaların ve muhasiplerin tahsisat haricindeki taahhüt ve tediyelerinden dolayı zaman ile mesuliyetlerine Divanı muhasebatça hükmolunur. Tahsisat harici taahhüt birinci derece âmiri itanın tahriri emrine müstenit ise keyfiyet Divanı muhasebatça üç aylık raporlarla Büyük Millet Meclisine arz olunur.

## MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

*1050 numaralı muhasebei umumiye kanununa müzeyyel kanun lâyihası*

**MADDE 1** — 1050 numaralı muhasebei umumiye kanununun 50 nci maddesinin 2 nci fıkrası ile 51 ve 52 nci maddeleri hükümleri ve 48 inci madde ile mevzu istisnalar dışında Devlet namına her hangi bir taahhüde girişilmeden evvel tahakkuk memurları seneleri bütçesinde kendi daire ve kıtası için ayrılmış tahsisat mevcut ve kifayet edecek miktarda olup olmadığını tetkik etmeğe ve âmiri itaya tahriren bildirmeğe ve âmiri italar da bunu aramağa mecburdurlar. Kâfi derecede tahsisat temin edilmedikçe taahhüt evrakı tanzim olunamaz ve mukaveleye girilemez. Kesbikatiyet eden mukavelelerin müsaadei mahsusasına göre ati senelere intikal edecek tahsisatlarını ait oldukları seneler bütçelerinin tanziminde derpiş etmek alâkadar makam ve daireler için mecburî olup hilâfında hareket eden ikinci derece âmiri italarla tahakkuk memurlarına ve vazifedarlara üç aylığa kadar maaş katı cezası hükmedilir.

**MADDE 2** — Tahsisat mevcut olmadığı birinci madde mucibince âmiri itaya tahriren bildirilmemesi veya tahsisat yok iken mevcutmuş gibi gösterilmesi sebebiyle her hangi bir taahhüde girişilmesi halinde tahakkuk memurları doğrudan doğruya ve şahsen mesul tutulurlar. Tahsisat olmadığı âmiri itaya tahriren bildirilmesine rağmen veya âmiri itaca tahsisat olup olmadığı araştırılmasına lüzum görülmeden girişilen taahhütlerden doğan şahsî mesuliyet âmiri itaya racidir. Bu suretle tahsisat harici yapılan taahhüt neticesinde tediyat vukubulmuş ise kanunen muhasibi mesule teveccüh eden mesuliyette âmiri ita ve tahakkuk memurları da müşterektir.

Birinci fıkradaki tahakkuk memurlarile ikinci derece âmiri itaların ve muhasiplerin tahsisat haricindeki taahhüt ve tediyelerinden dolayı zamân ile mesuliyetlerine Divanı muhasebatça hükmolunur. Tahsisat harici taahhüt birinci derece âmiri itanın tahriri emrine müstenit ise keyfiyet Divanı muhasebatça üç aylık raporlarla Büyük Millet Meclisine arz olunur.

## BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADILI

1050 numaralı muhasebe-i umumiyeye kanunlarına  
müzeyyel kanun lâyihası

**MADDE 1 —** Hükümetin teklifi kabul edilmiştir.

**MADDE 2 —** Tahsisat mevcut olmadıkça birinci madde mucibince âmiri itaya tahriren bildirimemesi veya tahsisat yok iken mevcutmuş gibi gösterilmesi sebebiyle her hangi bir taahhüde girişilmesi halinde tahakkuk memurları doğrudan doğruya Hazineye karşı şahsen mesul tutulurlar. Tahsisat olmadığı âmiri itaya tahriren bildirilmesine rağmen veya âmiri itaya tahsisat olup olmadığının araştırılmasına lüzum görülmeden girişilen taahhütlerden doğan şahsî mesuliyet âmiri itaya rasîdîr. Bu suretle tahsisat harici yapılan taahhüdât neticesinde tediyat vukubulmuş ise kanunen muhasibi mesule tevecüh eden mesuliyette âmiri ita ve tahakkuk memurları da müsterektirler.

Birinci fıkradaki tahakkuk memurları ile ikinci derece âmiri itaların ve muhasiplerin tahsisat haricindeki taahhüt ve tediyelerinden dolayı tazmin ile mesuliyetlerine Divanı muhasebatça hükmolunur. Tahsisat harici taahhüt birinci derece âmiri itanın tahrirî emrine müstenit ise keyfiyet Divanı muhasebatça üç aylık raporlarla Büyük Millet Meclisine arz olunur.

**MADDE 3 —** Muhasebei umumiye kanununun 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

Hususi kanunlarında müruru zaman haddi gösterilmemiş olan vergi ve resimlerde müruru zaman, bunların tahakkuk ettirildiği mali senenin hitamından itibaren on senedir.

Bir kaç senede istifası kanunları icabından olan vergilerde müruru zaman müddeti her taksit için o taksitin taallük ettiği senenin hitamından başlar.

Vergi, resim ve iltizam bedellerinden dolayı gayrimenkul kayıtlarına yapılan ve kanunlarına göre müruru zamana uğrayan hacizler kendiliğinden kalkar.

Ait olduğu vergi kanunlarında tahsil için mevzu müruru zaman müddeti geçmezden evvel müekkef hakkında alınan haciz ve hapis kararının tatbikine başlanılmış olması müruru zamanı kateder.

Müruru zaman hükümlerini tahsil ve takip ile mükellef olanları muhasebei umumiye kanununun tayin ettiği mesuliyetten kurtaramaz.

Muhasibin sunu taksirinden mütevellit olmayarak beş sene tahsil olunamayan ve tahsili mümteni bulunduğu dairesinin tetkikatı ve mahallî idare heyetinin mazbatasile tevsik olunan mütehakkak varidat bakayasının terkinini bir cetvel ile Büyük Millet Meclisine arz olunur.

**MADDE 4 —** Muhasebei umumiye kanununun 88 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir.

Her mutemet senenin son gününde avans akçesinden nezdinde kalan mebalîği henüz mahsubu icra ettiremediği tediye evrakile birlikte tamamiye muhasibe iade edip hesabını kapatmağa ve muhasip dahi bu hesabı aramağa mecburdur. Aksi takdirde mutemet zimmettar ad dolunarak hangi sınıf ve meslekten olursa olsun Maliye vekilinin talebi üzerine memuriyeti asliyesinden ihraç edileceği gibi muhasip dahi memurin kanununun ahkâmına göre tecziye olunur. Mutemet zimmetinde kalan mebalîğ tahsili emval kanununa tevfikana faizile beraber tahsil edilir.

Muhasipler gibi avanslar verdiren daireler dahi sarfiyatı katiye evrakını celp ve muhase-

B. E.



Hü.

Mal. E.

**MADDE 3** — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

**MADDE 4** — Bu kanunun hükümlerini ifaya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

9 - 12 - 933

|                        |                 |                |                 |
|------------------------|-----------------|----------------|-----------------|
| Başvekil               | Ad. V. V.       | M. M. V.       | Da. V.          |
| <i>İsmet</i>           | <i>Zekâi</i>    | <i>Zekâi</i>   | <i>Ş. Kaya</i>  |
| Ha. V.                 |                 | Mal. V. V.     | Mf. V.          |
| <i>Dr Tevfik Rüştü</i> | <i>Ş. Kaya</i>  | <i>Hikmet</i>  |                 |
| Na. V.                 | İk. V.          | S. İ. M. V. V. | G. İ. V.        |
| <i>Fuat</i>            | <i>M. Celâl</i> | <i>Muhlis</i>  | <i>Ali Rana</i> |
| Zr. V.                 |                 |                |                 |
| <i>Muhlis</i>          |                 |                |                 |

beye teslim ettirmekle mükelleftir. Takip etmedikleri takdirde muhasebe terettüp eden mesuliyetin aynı lüzum müzekkeresini veren daire âmirine de teveccüh eder.

**MADDE 5** — Hükûmetin üçüncü maddesi aynen

**MADDE 6** — Hükûmetin dördüncü maddesi aynen



B. E.

**MADDE 3 — Hükümetin teklifi kabul edilmiştir.**

**MADDE 4 — Hükümetin teklifi kabul edilmiştir.**

